

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó.....	5
Politikai küzdelmek Zala megyében 1932–1945.....	7
1. A gazdasági világválság és hatásai.....	7
2. A nyilas mozgalom.....	14
3. A zalaegerszegi választókerület.....	21
4. Az 1939-es választások.....	29
5. A háborús évek.....	39
Dokumentumok Zala megye politikatörténetéből	
1932. január 5. – 1945. február 22.....	49
1. Zalaegerszeg, 1932. január 5. Zala megye közgyűlésének felirata Horthy Miklóshoz a gazdasági válság megoldására tett intézkedések kapcsán.....	51
2. Lenti, 1932. február 27. Jelentés a Független Kisgazdapárt helyi szervezetének megalakulásáról Zalabaksán.....	56
3. Nagykanizsa, 1932. április 3. Rendőrségi jelentés a Szociáldemokrata Párt nagykanizsai tevékenységéről.....	57
4. Lenti, 1932. április 27. Bizalmas levelezés az időközi alsólendvai választás lehetséges kormánypárti jelöltjéről.....	59
5. Nagykanizsa, 1932. május 21. Sajtóbeszámoló Kállay Tibor és táborának politikai gyűléséről.....	60
6. Budapest, 1932. július 20. Miniszteri utasítás a szerveződő nyilas párttal való hivatalos kapcsolattartásról.....	65
7. Ormándpuszta, 1932. Somssich Antal országgyűlési képviselő beszámolója választóinak.....	65
8. Zala megye, 1932. A Független Kisgazdapárt választási röplapja.....	67
9. Budapest, 1932. október 27. Miniszteri utasítás a politikai gyűlések és rendezvények megtartásáról.....	68
10. Nagykanizsa, 1932. november 21. Rendőri jelentés a Szociáldemokrata Párt nagykanizsai gyűléséről.....	69
11. Zalaegerszeg, 1932. december 2. Bizalmas főispáni tájékoztatás a megye felsőházi tagjainak megválasztásáról.....	72
12. Zalaegerszeg, 1932. december 21. A Gömbös Gyula vezette Nemzeti Egység Pártja tömegpárttá szervezésének megindítása Zala megyében.....	73

13. Kővágóörs, 1933. február 15. Jelentés a Független Kisgazdapárt helyi szervezeteinek megalakításáról Balatonszepezd, Balatonrendes és Kővágóörs községekben	74
14. Budapest, 1933. év április 22. Bizalmas belügyminiszteri leirat a nemzetiszocialisták megfigyeléséről	75
15. 1933. április 28. Meizler Károly levele a főispánnak Árvay László, zalaegerszegi MOVE elnök ügyében.....	76
16. Budapest, 1933. június 6. Belügyminiszteri utasítás a magyar horogkeresztes mozgalomhoz való közigazgatási viszonyulás tárgyában	77
17. Zalaegerszeg, 1933. június 16., június 25. Zala megye főispánja és a MÁV vezérigazgatójának levélváltása a vasutas alkalmazottak politikai magatartása ügyében	78
18. Zalaegerszegi járás, 1933. A nyilaskeresztes párt röplapja.....	81
19. Nagykanizsa, 1933. október 3 – október 8. A Nemzeti Egység Pártjának szervezése Nagykanizsán és konfliktusa a katolikus papsággal	82
20. Nagykanizsa, 1933. október 23. Rendőri jelentés Kállay Tibor országgyűlési képviselő választói gyűléséről.....	88
21. Zalaegerszeg, 1933. december Alispáni engedély a zalaegerszegi nyilas csoport zászlóbontó nagygyűlésének meghirdetésére	92
22. Zalaegerszeg, 1934. január 16. Főszolgabírói jelentés a községi képviselőtestületi választások eredményéről.....	93
23. Zalaegerszeg, 1934. január 2. Alispáni engedély a tapolcai, balatonfüredi nyilas csoport zászlóbontó nagygyűlésének kiplakátolására	95
24. Zalaegerszeg, 1934. március 2. Az alispán nem engedélyezi a nemzetiszocialista párt gyűléseit	97
25. Zalaszentgrót, 1935. március 18. Nyilaskeresztes nagygyűlés Zalaszentgróton.....	98
26. Zalaegerszeg, 1935. március 18. Tabódy Tibor főispán beiktatási beszéde és Pehm József törvényhatósági bizottsági tag válasza	99
27. Nagykanizsa, 1935. március 18. Griger Miklós, a Nemzeti Legitimista Párt elnökének politikai választási plakátja.....	104
28. Keszthely, 1935. március 22. A kormánypárt keszthelyi szervezete személyzet kirendelését kéri a választások idejére.....	106
29. 1935. március 23. Hatósági intézkedések a választások idején a közrend biztosítására	107

30. 1935. március 25. A nagykutasi földműves választók levele	108
31. Zalaegerszeg, 1935. március 27. Árvay István ügyvéd, nyilaskeresztes főkerületvezető lakhely-elhagyási tilalma.....	109
32. Zalaegerszeg, 1935. március 27. Farkas Tibor választási nagygyűlése	111
33. Zalaegerszeg, 1935. március 28. A nyilaskeresztes párt helyi szervezetének körlevele a választásról.....	114
34. Hahót, 1935. március 31. Német Sándor hahóti plébános támogatásáról biztosítja a kormánypárt jelöltjét	116
35. Pacsa, 1935. április 2. Bosnyák Andor képviselőjelölt levele Árvay István nyilaskeresztes helyi vezetőnek, amelyben bejelenti, hogy megválasztása esetén belép a pártba.....	117
36. Lenti, 1935. április 5. Biró György alsólendvai kormánypárti képviseelőjelölt kampányszámlája	117
37. Budapest, 1935. április 6. Huszovszky Lajos képviselőjelölt kérelme útjavítás ügyében választási sikere érdekében.....	118
38. Komáromváros, 1935. április 6. Somssich Antal levele választóihoz, amelyben a választásoktól való visszalépését jelenti be	119
39. Komáromváros, 1935. április 7. Somssich Antal volt országgyűlési képviseelő levele a főispánnak, amelyben bejelenti visszalépését a pótválasztáson	120
40. Budapest, 1935. április 25. Belügyminisztériumi tájékoztatás a zalai nyilaskeresztesek készülődő tevékenységéről	121
41. Alsóbagod, 1935. április 27 - Zalaegerszeg, 1936. január 24. Farkas Tibor képviselőjelölt feljelentései a közigazgatási hatóságok vélelmezett választási visszaélései miatt és az eljárás lefolyása	122
42. Keszthely, 1935. június 15. Meizler Károly keszthelyi képviseelőjelölt levele pártja helyi vezetőnek a választás kapcsán megindult bírósági eljárás kapcsán	130
43. Nagykanizsa, 1936. január 27. Rendőrségi jelentés a kiskanizsai nyilaskeresztes szervezkedésről	132
44. 1936. augusztus Az Egyesült Magyar Nemzeti Szocialista Párt röplapja a Pálffy Fidél és Balogh István vezette pártok egyesüléséről.....	133
45. Zalaegerszeg, 1936. november 25. Gróf Teleki Béla főispáni beiktatása és programalkotó beszéde.....	134
46. Zalaegerszeg, 1936. november 30. A Zalaegerszegi Törvényszék ítélete a nyilas mozgalom antiszemita propagandájáról	142

47. Budapest, 1937. január 5. A szombathelyi csendőrkerület nyomozó osztályának összefoglaló jelentése a hatósága területén zajló nemzetiszocialista mozgalmakról.....	148
48. Zalaegerszeg, 1937. április 13. – Zalaszentgrót 1937. április 16. A nemzeti szocialista párt bejelentése értekezlet megtartásáról és annak betiltása	154
49. Zalaszentgrót, 1937. június 8. Jelentés a Független Kisgazdapárt gyűléseiről a zalaszentgróti járásban	156
50. Kehida, 1937. június 27. Az Egyesült Kereszténypárt nagygyűlése Zalanémetfaluban 1937. június 27-én	157
51. Budapest, 1937. október 25. Belügyminiszteri összefoglaló jelentés az országban működő nemzetiszocialista és nyilaskeresztes pártokról.....	159
52. Zalaegerszeg, 1938. február 13. Főispáni jelentés a Zala megyei országgyűlési képviselőről.....	165
53. Nagykanizsa, 1938. május 2. Rendőrségi jelentés a nyilasok nagykanizsai tevékenységéről	167
54. Szombathely, 1938. május 4. A szombathelyi csendőrkerület nyomozó osztályának összefoglaló jelentése a hatósága területén zajló politikai mozgalmakról	168
55. Zalaegerszeg, 1938. május 12. Részlet Teleki Béla főispánnak a vármegyei közgyűlésben elmondott beszédéből, amelyben üdvözli az Anschlusst, a győri fegyverkezési program bejelentését és a 2. zsidótörvényt	178
56. Lenti, 1938. május 30. Jelentés a nyilasok szervezkedéséről Rédics községben	180
57. Nagykanizsa, 1938. június 1. Rendőrségi jelentés a Festetics-párt nagykanizsai tevékenységéről.....	181
58. Nagykanizsa, 1938. augusztus 1. Rendőrségi jelentés a nagykanizsai nyilaskeresztes tevékenységéről	183
59. Nagykanizsa, 1938. október 26., november 2. Rendőrségi jelentések a nagykanizsai nyilas szervezetekben bekövetkezett változásokról	184
60. Nagykanizsa, 1938. november 9. Rendőrségi jelentés a nagykanizsai nyilas mozgalom rendvédelmi alakulatáról	186
61. Nagykanizsa, 1938. december 1. Rendőrségi jelentés a nyilaskeresztesek nagykanizsai tevékenységéről	187
62. Zalaegerszeg, 1939. január 24. Összefoglaló jelentés a képviselőtestületi választások zalai eredményeiről.....	189

63. Zalaegerszeg, 1939. február 5. Jelentés a nyilas mozgalmakról	190
64. Zalaegerszeg, 1939. február 13. Főispáni jelentés a Szálasi-féle hungarista mozgalomról.....	191
65. Budapest, 1939. március 7. Meizler Károly országgyűlési beszéde a 2. zsidótörvény tárgyában.....	192
66. Budapest, 1939. május 2. Jelentés a Zala megye területén megjelenő politikai lapokról.....	198
67. Zalaegerszeg, 1939. május 7-9. A Zala megyei képviselőjelöltek tájékoztató nyilatkozata személyes adataikról és politikai programjukról.....	199
68. Nagykanizsa, 1939. május 10. Rendőrségi jelentés a nagykanizsai politikai mozgalmakról és pártokról	204
69. 1939. május 12. A Zalamegyei Újság nyilasok elleni cikke	205
70. Zalaegerszeg, 1939. május 20. Thassy Kristóf választási nagygyűlése	207
71. Nagykanizsa, 1939. május 20. Rendőrségi jelentés a nagykanizsai politikai erőviszonyokról	210
72. Nagykanizsa, 1939. május 23. A Kisgazdapárt panaszbeadványa a választási bizottság elnökéhez Drozdy Győző képviselőjelölti elutasítása tárgyában.....	211
73. Zalaegerszeg, 1939. június 9. Rendőri jelentés a zalai nyilas országgyűlési képviselők és a zalaegerszegi iparosok ankétjáról.....	214
74. Budapest, 1939. június 19. Biró György volt kormánypárti képviselő levele a főispánhoz, amelyben választási vereségének okait elemzi	219
75. Nagykanizsa, 1939. július 20. Bizalmas jelentés a nagykanizsai Turul Szervezet megalakulásáról és vezetőiről	220
76. Zalaegerszeg, 1939. július 26. Bizalmas jelentés a Zala megyei törvényhatóság zsidó tagjairól.....	222
77. Budapest, 1939. október 12. Thassy Kristóf országgyűlési beszéde a földreform és a kishaszonbérletek alakítása tárgyában	223
78. Zalaegerszeg, 1939. november 20. A főispán intézkedése egyes evangélikus lelkészek nyilasokat támogató tevékenysége megakadályozására	232
79. Budapest, 1939. november 23. Huszovszky Lajos kormánypárti képviselő levele a főispánhoz, amelyben az ellene választási visszaélés miatt indított bírósági eljárás kimenetelét latolgatja.....	233

80. Zalaegerszeg, 1940. március 2. Bizalmas főispáni jelentés Bosnyák Andor földbirtokosról vitézi címével kapcsolatban.....	234
81. Zalaegerszeg, 1940. április 20. Kormánypárti országos napilapok propagálása.....	235
82. Zalaegerszeg, 1940. június 13. Hatósági intézkedés a kóbor cigányok megrendszabályozására.....	236
83. Szombathely, 1941. február Csendőrségi nyomozás Hahóton, ahol állítólag megingott a németekbe és a háborús győzelembe vetett hit.....	237
84. Letenye, 1941. április 18. Főszolgabíró jelentés a Magyarországhoz visszacsatolt Muraköz politikai viszonyairól és a lakosság hangulatáról.....	239
85. Zalaegerszeg, 1941. április 24. Rendőri jelentés a Magyarországhoz visszacsatolt Muraköz helyzetéről.....	243
86. Csáktornya, 1941. május 12. A Csáktornyai Magyar Párt levele, amelyben kéri Láposi Jenőt, az Igazságot Muraköznek c. könyv szerzőjét kormánybiztosnak kinevezni.....	245
87. Budapest, 1941. július 2. Eitner Ákos nyilas országgyűlési képviselő beszéde a zsidótörvény és a cigánykérdés megoldása tárgyában.....	246
88. Zalaegerszeg, 1941. július 5. Pehm József beszéde Zala vármegye közgyűlésén a Muraköz visszacsatolása alkalmával tartott ünnepi közgyűlésen.....	254
89. Zalaegerszeg, 1941. július 5. Zala vármegye közgyűlésének határozata Pehm József és társai indítványa nyomán.....	259
90. Budapest, 1941. július 9. A kormányzópárt elnöksége felkéri a főispánokat, hogy gyakoroljanak nyomást megyéjük felsőházi tagjaira a fajvédelmi törvény megszavazása érdekében.....	260
91. Zalaegerszeg, 1941. augusztus 21. Teleki Béla Zala vármegye főispánjának kiáltványa a Muraköz lakosságához.....	261
92. Csáktornya, 1941. október 23. Főszolgabírói jelentés a Muraközben uralkodó közbiztonsági állapotokról.....	264
93. Zalaegerszeg, 1942. október 9. Főispáni jelentés a nyilasok keszthelyi tevékenységéről.....	267
94. Zalaegerszeg, 1944. február 10. Mindszenty József, Thassy Kristóf és Zsidó Sándor törvénymódosítási indítványai Zala vármegye közgyűlésén a polgári házasság és a magyar örökösödési jog tárgyában.....	268

95. Zalaegerszeg, 1944. május 1. A Magyar Nemzetiszocialista Párt zalaegerszegi vezetője a zsidó hitközség volt épületét kéri pártiroda céljára.....	270
96. Zalaegerszeg, 1944. május 11. Teleki Béla főispán beszéde a vármegye közgyűlésén az aktuális politikai kérdésekről, a német megszállásról és a követendő politikai irányvonalról.....	271
97. Zalaegerszeg, 1944. május 29. Imrédy Béla beszéde Zalaegerszegen	274
98. Zalaegerszeg, 1944. június 21. A jobb- és szélsőjobboldali pártok pártközi értekezletének jegyzőkönyve	277
99. Zalaegerszeg, 1944. július 10. A Zala Megyei Pártközi Intéző Bizottság határozata nemzetvédelmi fegyveres szervezet felállításáról.....	281
100. Zalaegerszeg, 1944. július A Zala megyei Pártközi Intéző Bizottság határozati javaslata az egész országban létrehozandó jobboldali pártegységről.....	283
101. Zalaegerszeg, 1944. július 25. Teleki Béla tájékoztató levele a Pártközi Intéző Bizottság létrehozásának okairól és annak tevékenységéről	284
102. Zalaegerszeg, 1944. szeptember 29. A Nyilaskeresztes Párt nagygyűlése Zalaegerszegen	287
103. Zalaegerszeg, 1944. október A Zala megyei nyilas pártvezető levele Teleki Béla főispánnak a nemzetiszocialista egység létrehozása tárgyában.....	289
104. Zala megye, 1944. Nyilas röplap, formanyomtatvány, amelyben a zsidó üzletekben vásárlókat akarják megfélemlíteni	291
105. Zalaegerszeg, 1945. február 22. Alispáni utasítás a Zala megyei cigányság összeírására	292
Felhasznált szakirodalom	293
Rövidítések jegyzéke	297
Névmutató	301